

Євстаф'єва В.О., доктор ветеринарних наук

Полтавська державна аграрна академія

**ВИРОБНИЧІ ВИПРОБУВАННЯ
ЕКТОСАНУ™ ПРИ САРКОПТОЗІ СВИНЕЙ**

Рецензент – доктор ветеринарних наук А.А. Замазій

Проведені дослідження щодо визначення акарицидної ефективності новоствореного препарату ектосан™ у виробничих умовах. Встановлено, що розчин ектосану™ у концентрації 0,13% з вмістом альфа-метрину та піпероніл-бутоксиду в співвідношенні 1:1,2 при дворазовому застосуванні шляхом обприскування з інтервалом 10 діб виявив 100% ефективність при саркоптозі свиней. Ектосан™ володіє тривалим лікувальним ефектом (упродовж 90 діб) при саркоптозі свиней, швидкою акарицидною дією та не викликає побічних явищ у тварин.

Ключові слова: саркоптеси, ектосан™, свині, екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії.

Постановка проблеми. У багатьох країнах світу свинарство набуло динамічного розвитку як одна з провідних галузей у забезпеченні населення цінними харчовими продуктами. Світова практика свідчить, що створення м'ясного балансу в країні неможливе без інтенсивного розвитку свинарства. Серед причин, що стримують розвиток галузі свинарства – паразитарні хвороби, які набули широкого розповсюдження і завдають значних економічних збитків та знижують рентабельність галузі [1, 2]. Особливо це стосується такого захворювання, як саркоптоз свиней [3].

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Вивченням розповсюдження саркоптозу серед свиней займалися багато вчених у різних країнах. Зокрема, в Іспанії [4], Австралії, Болгарії, а також в деяких районах Македонії та Греції, Великобританії [5]. В цих країнах уражено збудником саркоптозу від 35% до 70% свиней.

Упродовж останніх років значно зросла потреба у фахівців ветеринарної медицини в інформації про нові хімічні засоби, які зареєстровані в Україні та застосовуються як акарициди. З даних вітчизняної та зарубіжної літератури

видно, що препарати з групи макроциклічних лактонів високоефективні при паразитозах ссавців, обумовлених паразитуванням в організмі тварин гельмінтів, кліщів і комах. При саркоптозі свиней найефективнішими виявилися зовнішні інсектоакарициди з групи синтетичних піретроїдів [6, 7].

Мета досліджень та методика їх проведення. Метою роботи було визначення акарицидної ефективності експериментального препарату контактної дії ектосану™ при лікуванні свиней, спонтанно уражених саркоптесами, в умовах виробництва.

Дослідження проводили протягом 2009-2010 років. Акарологічні дослідження виконували на кафедрі паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавської державної аграрної академії. Вивчення ефективності ектосану™ за виникнення саркоптозу свиней проводили на базі ТОВ "Перемога" Зіньківського району Полтавської області, яке стаціонарно неблагополучне з саркоптозу.

У виробничих дослідах використано 322 поросяти. Ураженість на саркоптоз свиней дослідних та контрольних груп визначали шляхом дослідження зскрібків шкіри вітальним методом. Паразитологічне дослідження здійснювали до застосування препарату та через 10, 20, 30, 60 і 90 діб після обробки тварин. Головним показником дії експериментального препарату була його ІЕ та ЕЕ.

У дослідні групи були підібрані 205 поросят групи дорощування віком 6-9 місяців. Вони утримувались у типових приміщеннях, поділених на станки. Попередніми паразитологічними дослідженнями було встановлено, що найбільшу ступінь інвазованості саркоптесами мали підсвинки в двох приміщеннях (95 голів – в першому, 110 голів – в другому). Тварин саме з цих приміщень використали як дослідних. Решта поросят з інших приміщень (117 голів) не піддавались лікуванню і служили контролем. Раціон поросят в усіх приміщеннях був однаковим.

Тварин обробляли експериментальним препаратом ектосан™ з вмістом альфаметрину та піпероніл-бутоксиду в співвідношенні 1:1,2. Застосовували акарицид у розведенні 1:750 шляхом обприскування із розрахунку 1-1,5 л на тварину, двічі з інтервалом 10 діб. Причому, в першому приміщенні, де

знаходились дослідні свині, попередньо проводили обробку станків, підлоги та предметів догляду за тваринами ектосаном™ в розведенні 1:1000. В другому приміщенні дезакаризацію не проводили.

Параметри оцінки дії інсектоакарициду проводили за наступними показниками: екстенсивність та інтенсивність саркоптозної інвазії у дослідних і контрольних групах свиней, наявність чи відсутність в них алергічних явищ після нанесення препарату.

Результати дослідження. В результаті проведених досліджень було встановлено, що зовнішня обробка поросят ектосаном™ не впливала на їх загальний стан. Поросята при клінічному дослідженні були здоровими, порушень функціонального стану не виявили, температура, пульс та дихання були в межах норми. Побічних явищ у тварин протягом експерименту не зареєстрували. Результати підрахунку EI та II поросят до обробки та після неї представлені у таблицях 1, 2.

1. Екстенсивність саркоптозної інвазії поросят до та після застосування експериментального препарату ектосан™

Схема лікування	EI, %					
	до обробки	після обробки, доба				
		10-та	20-та	30-та	60-та	90-та
Дворазове обприскування свиней без проведення дезакаризації приміщення	100,0	0	0	0	0	0
Дворазове обприскування свиней з проведенням дезакаризації приміщення	80,0	0	0	0	0	0
Контроль (необроблені тварини)	60,3	55,2	58,6	58,6	62,1	62,1

Отримані дані засвідчили, що експериментальний препарат ектосан™ мав високу акарицидну дію (табл. 1). Так, вже на 10-ту добу після другої обробки всі дослідні тварини були вільні від саркоптесів. Лікувальний ефект ектосану™ при саркоптозі свиней тривав протягом усього експерименту (90 діб) і становив 100%. Разом з тим, застосування дезінвазійних заходів у приміщеннях, де утримувались хворі підсвинки, не впливало на тривалість та ступінь лікувального ефекту експериментального препарату.

II саркоптесами до обробки по групах дослідних тварин склала від 4,6 до 6 живих кліщів на площі тіла 1 см² (табл. 2).

2. Інтенсивність саркоптозної інвазії поросят до та після застосування експериментального препарату ектосан[™]

Схема лікування	Середня кількість живих кліщів на площі тіла 1 см ² , M±m					
	до обробки	після обробки, доба				
		10-та	20-та	30-та	60-та	90-та
Дворазове обприскування тварин без проведення дезакаризації приміщення	5,8±1,3 6	-	-	-	-	-
Дворазове обприскування тварин з проведенням дезакаризації приміщення	6,0±1,3 8	-	-	-	-	-
Контроль (необроблені тварини)	4,6±0,8 1	5,2±0,49	4,8±0,2	5,4±0,51	5,8±0,49	6,2±0,49

Після повторної обробки поросят ектосаном[™], починаючи з 10-ої доби, кліщів у зскрібках не виявляли упродовж 90 діб. Хоча у контрольних необроблених тварин інтенсивність саркоптозної інвазії коливалась в межах від 4,6±0,81 до 6,2±0,49 живих кліщів в 1 см² площі тіла.

Висновки:

1. 0,13% розчин ектосану[™] при дворазовому застосуванні шляхом обприскування з інтервалом 10 діб виявив 100% ефективність при саркоптозі свиней.
2. Ектосан[™] володіє тривалим лікувальним ефектом (упродовж 90 діб), швидкою акарицидною дією та не викликає побічних явищ у тварин.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Березовський А.В., Основні паразитози свиней, особливості хіміотерапії та профілактики / А.В. Березовський // Вет. медицина: Міжвід. темат. наук. зб. – Харків, 2006. – № 86. – С. 40–48.
2. Симецкий М.А. Суминак против эктопаразитов и мух / М.А. Симецкий, Д.У. Удавлиев // Ветеринария. – Москва. – 1994. – № 5. – С. 52–55.
3. Стринадкин П.С. Эктомин при саркоптозах животных / П.С. Стринадкин, А.К. Метелица, А.Н. Давлетшин // Ветеринария. – 1991. – № 1. – С.48–49.

4. Ятусевич А.И. Паразитоценозы свиней в промышленном свиноводстве / А.И. Ятусевич, Н.И. Олехнович // Проблемы и перспективы паразитологии. – Харьков; Луганск, 1997. – С. 184–185.
5. Himonas C., Antjriadou-Sotiriadou K., Papadopoulos E. Incidence of *Sarcoptes scabiei* infection of swine in certain regions of Macedonia and Thessalia // Bull. Hellen. Veter. Med. Soc. – 1992. – Vol.43. – № 2. – P. 122–126.
6. Фролов Б.А. Эффективность применения препаратов на основе синтетических пиретроидов и ФОС при энтомозах и арахнозах животных / Б.А. Фролов, И.К. Казакова, В.И. Букштыков // Ветеринария. – 1994. – № 7. – С. 31–33.
7. Шапулатов Ж.Ж. Саркоптоз свиней в Узбекистане: дис... канд. вет. наук / Ж.Ж. Шапулатов. – Самарканд, 1989. – 155 с.

УДК 619:616.995.42

Євстаф'єва В.О., доктор ветеринарних наук,

Камфорофич А. В, аспірант , Михайлютенко С.М., аспірант**

Полтавська державна аграрна академія

ДІАГНОСТИЧНІ МОРФОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ПАРАЗИТУВАННЯ

КЛІЩІВ РОДУ *SARCOPTES* В ШКІРІ СВИНЕЙ

Рецензент – кандидат ветеринарних наук С.М. Кулинич

Представлені результати патоморфологічних досліджень шкіри свиней, ураженої саркоптесами. Загальні зміни характеризуються гіперкератозом, набряком епідермісу і дерми, крововиливами. Специфічні зміни виявляються у вигляді багаточисельних паразитарних ходів, які мають вигляд конгломератів і клубків різних розмірів. Доведено, що життєвий цикл кліщів відбувається не тільки в епідермісі, але й в дермі та підшкірній клітковині.

Ключові слова: *свині, кліщі, шкіра, патоморфологічні зміни.*

Постановка проблеми. Важливою умовою успішного розвитку свинарства, а також підвищення його продуктивності є ефективна боротьба з ектопаразитарними хворобами. В спеціалізованих тваринницьких господарствах велику увагу приділяють лікуванню і профілактиці саркоптозу свиней [1].

*Керівник – доктор ветеринарних наук В.О. Євстаф'єва